

Tinatawag ng Diyos ang lahat

56 • ¹Ito ang sinasabi ni Yawe:
 “Isagawa ang katarungan at gumawa ng tama,
 pagkat nalalapit na ang aking pagliligtas
 at malapit nang lumitaw ang aking katarungan.

²Masaya ang taong gumagawa nito, at ito ang pinanghahawakan, ang nangingilin sa Araw ng Pahinga at hindi ito nilalapastangan, at nag-iingat na huwag gumawa ng masama.”

³Huwag sanang masabi ng dayuhang ibinuklod ang sarili kay Yawe: “Tiyak na ihihiwalay ako ni Yawe sa kanyang bayan.” Ni hindi dapat masabi ng eunuko: “Isang tuyot na punungkahoy lamang ako.”

⁴Pagkat ito ang sinasabi ni Yawe: “Sa mga eunukong nangingilin sa aking mga Araw ng Pahinga, at ang ikinalulugod ko ang pinipili, at ang aking tipan ang pinanghahawakan -

⁵Bibigyan ko sila sa loob ng aking Bahay at mga pader

ng isang bantayog at isang pangalang higit pa kaysa mga anak;
 bibigyan ko sila ng pangalang walang hanggan

at di malilimot magpakailanman.
⁶At ang mga dayuhang ibinubuklod ang sarili kay Yawe, na naglilingkod sa kanya at nagmamahal sa kanyang Pangalan, ang lahat ng nangingilin sa mga Araw ng Pahinga na hindi ito nilalapastangan, at nananatiling tapat sa aking tipan: ⁷dadalhin ko sila sa aking banal na bundok at bibigyang-galak sa aking bahay-dalanganin. Tatanggapin sa aking altar ang kanilang mga susunuging handog at hain, dahil ang aking bahay ay tatawaging bahay-dalanganin para sa lahat ng bansa.”

⁸Ito ang sinasabi ni Yaweng Panginoon na tumitipon sa itinapong mga taga-Israel: “Titipunin ko rin ang iba pa bukod sa mga natipon na.”

⁹Lahat ng mailap na hayop sa ilang, halikayo at manlapa, lahat kayong mga hayop sa gubat!

Ikatlong Bahagi ng Aklat ni Isaias

Nakauwi na ang mga Judio sa kanilang bayan, ngunit hindi pa nagaganap ang mga milagrong ipinahayag sa mga kabanata 40-55 ng aklat na ito. Isang dukhang komunidad ang nagsisikap na maitayo ang sarili at malutas ang lahat ng klase ng problemang hatid ng pag-okupa ng iba sa kanilang lugar sa loob ng pitumpung taong pagkatapon.

Isang propetang di natin alam ang pangalan ang sumasaksi sa mga panimulang ito. Ipinahayag niya na dumarating ang Diyos para maghiganti sa kanyang mga kaaway; may nasa loob ng Israel na kabilang sa komunidad na ayaw lumayo sa kanilang mga pagkakasala, at may nasa labas din. Higit sa lahat, dumarating ang Diyos para iligtas ang mga magbabalik sa kanya, hindi lamang ang mga nasa komunidad kundi ang mga dayuhan man. Sa sarili niyang pamamaraan, ipinagpapatuloy ng propeta ang masigasig na paglalarawan sa Sion-Jerusalem at sa Mesiyas nito. Ang Sion-Jerusalem ang mahal ng Diyos at malapit nang idaos ang kasal. Darating ang Mesiyas kasama ng Espiritu ni Yawe upang ihatid ang kanyang Ebanghelyo sa mga dukha.

Ang mga tula ng propetang ito ang bumubuo sa mga kabanata 56-66 ng Aklat ni Isaias. May magandang kaayusan at sukat ang mga tulang ito, at natatapat sa kalagitnaan ang pahayag tungkol sa bagong Sion.

56:1-8. *Bukas ang bayan ng Diyos para sa lahat*

56:9-58. *Mga sumbat, babala at pangako*

59:1-4. *Pag-amin ng mga kasalanan*

59:15-20. *Ang paghihiganti ng Diyos*

60. *Ang bagong Jerusalem*

61. *Sumasaakin ang Espiritu ni Yawe.*

66:18-24.

65 at 66:1-17.

63:7 64:11.

63:1-6.

62.

61.

¹⁰Bulag ang mga bantay ng Israel:
lahat sila'y walang alam,
lahat sila'y mga pipping aso,
hindi sila makatahol,
pahiga-higa at nangangarap
at mahilig matulog.

¹¹Mga matatakaw na asong walang kabusugan!

Mga pastol na walang pang-unawa!
Bawat isa'y nagkanya-kayang lakad
ayon sa sariling kapakanan.

¹²“Halikayo, magdadala ako ng alak,
at mag-inuman tayong lahat.
Bukas ay magiging katulad din ng ngayon,
o baka mas higit pa.”

57 ¹Ang taong matuwid ay pumapanaw,
at walang nababahalang sinuman.

Ang taong mabait ay kinukuha,
at walang sinumang nakauunawa
na ang matuwid ay kinukuha
dahil sa dumarating na kasamaan;

²ang lumalakad sa matuwid na daan
ay papasok sa kapayapaan,
mamamahinga sa kanyang himlayan.

³Ngunit magsilapit kayong mga anak ng mangkukulam,
mga supling ng mga nakikiapid at mga babaeng bayaran!

⁴Sino'ng inyong pinagtatawanan,
sino'ng iniismiran at dinidilaan?
Di ba't kayo'y mga anak ng kasalanan,
lahi ng kasinungalingan?

⁵Nag-aapoy kayo sa pagnanasa
sa lilim ng mga punong malalabay,
isinasakripisyo ninyo ang inyong mga anak
sa mga tabing-ilog at guwang sa talampas.

⁶Nasa mga diyus-diyusan ang inyong mga puso -

sa makikinis na mga bato sa ilog.
Binuhusan ninyo iyon ng inuming hain
at hinandugan ng alay na pagkain.
Maipagwawalang-bahala ko ba ang mga ito?

⁷Gumawa ka ng iyong higaan

sa mataas, matayog na bundok;
umakyat ka roo't doon naghahandog.

⁸Inilagay mo ang iyong mga paganong imahen
sa likod ng iyong mga pinto at mga hamba.
Oo, lumayo ka sa akin,
hinubaran mo ang iyong higaan
at ika'y sumampa, at pinalawak ang iyong

kama,

at nakipagdiwang ka sa kanila -
nakipag-isa sa kanila
na ang mga kama ay gusto mo
at tiningnan ang kanilang kahubaran.

⁹Pumunta ka sa diyos na si Molek,
naglagay ng maraming pabango at langis ng olibo;

pinapunta mo sa malayo ang iyong mga sugo
at pinababa sa lugar ng mga patay.

¹⁰Pagod ka na sa hinaba-haba ng iyong daan
ngunit hindi ka pa rin nagsasawa
pagkat nakatagpo ka ng panibagong lakas
kaya hindi nanghina.

¹¹Sino ang lubha mong kinatatakutan at pinangangambahan

kaya ako'y pinagsisinungalingan?

Hindi mo na ako inalala,
inalisan ng puwang sa iyong puso.
Di ba't dahil sa matagal na akong di umiimik
kaya wala ka nang pitagan sa akin?

¹²Ngunit ngayo'y ibubunyag ko
ang iyong kabutihian at lahat mong mga gawa
na hindi magiging maganda para sa iyo.

¹³Sa pagtawag mo'y iligtas ka
ng iyong mga diyus-diyusan.
Silang lahat ay ililipad ng hangin,
maglalaho sa isang buga lamang.

Ngunit magmamana sa lupain ang nananalig sa akin

at magmamay-ari sa aking Banal na Bundok.

¹⁴At sasabihin: “Maghanda, maghanda,
magbukas ng daan, alisin ang hadlang
sa daraanan ng aking bayan.”

¹⁵Pagkat ito ang sinasabi ng Kataas-taasang nakaluklok magpakailanman, na ang Pangalan ay banal:

Walang kapayapaang walang katarungan

“Nananahan akong mataas at banal
ngunit naroon din ako sa nagsisisi at aba sa espiritu
upang pasiglahin ang espiritu ng mga aba
at bigyang-buhay ang puso ng mga nagsisisi.

• **56.1** Ang batas ng Judio, ayon sa kaisipan ng mga panahong iyon, ay nagbubukod sa mga dayuhan, sa ilang pagkakataon, pati na sa mga eunuko o mga lalaking kapon, sa mga panrelihiyong pagtitipon. Ipinapakita ng propeta

na hindi sang-ayon ang Diyos sa gayong mga pagtatangi.
56:9-57: Narito ang mga tulang laban sa mga pinuno ng Juda at sa pagsamba sa diyus-diyusan na kaparehong-kapareho ng nasa Jeremias.

¹⁶Hindi ako mang-uusig sa habang panahon
at hindi laging magagalit,
at baka ang tao'y panghinaan ng loob –
ang hininga ng buhay na aking nilalang.

¹⁷Sumandali akong nagalit sa kanyang kasamaan,
pinarusahan ko siya at ikinubli ang aking mukha
pagkat wala siyang gustong pakinggan
kundi sarili niyang kalooban.

¹⁸Nakita ko nga ang kanyang daan;
pagagalingin ko siya, aaliwin at pasasaganain,

¹⁹at bibigyan ng ngiti ang mga labi ng mga nagluluksa sa kanya:
Kapayapaan! Kapayapaan sa nasa malayo,
gayundin sa nasa malapit,” sabi ni Yawe.
“Oo, pagagalingin nga kita.

²⁰Ngunit ang masama'y parang dagat na inuunos, walang katahimikan,
putik at burak ang isinusuka ng mga alon.

²¹Walang kapayapaan ang masama,” sabi ng aking Diyos.

Ang ayunong ikinalulugod ng Diyos

58

• ¹Sumigaw nang malakas at huwag mangamba,
ilakas ang iyong tinig tulad ng trompeta;
ipamukha sa bayan ko ang kanilang mga pagkakasala
at sa angkan ni Jacob ang kanilang kasalanan.

²Totoo bang hinahanap nila ako araw-araw,
at ninanais malaman ang aking mga daan
gaya ng isang bansang gumagawa ng tama
at di tumatalikod sa utos ng kanilang Diyos?
Gusto ba nilang malaman ang makatarungang batas
at manatiling malapit sa kanilang Diyos?

• **58.1** *Nag-aayuno kami at ikaw ay hindi.* Nag-aayuno ang mga taga-Juda para marinig ng Diyos ang kanilang mga kahilingan. Maaaring ito'y mga pambayang panalangin para humingi ng ulan. Katulad sila ng maraming tao sa ngayon na nagreklamo. “Walang Diyos pagkat napakaraming kasawian.”

Totoo bang hinahanap nila ako, gaya ng isang bayang gumagawa ng mabuti? Sa kabila ng pagkakaroon ng tahimik na budhi, nababahala sila sa katahimikan ng Diyos. Baka may kung anong kasalanan silang nagawa na hindi nila alam. Maaari kayang gusto ng Diyos na makitang humihingi ng kanyang pagpapala ang taong aba? *Kaya nahihiga sila sa sako at abo.* At katulad sila ng maraming Kristiyanong nasisiyahan na sa pagiging Kristiyanong gumagawa nang hindi nakikitang ang paggawang hinahanap ng Diyos ay magbigay ng kapayapaan sa lahat ng tao.

Kaipala'y basta lamang ito pagyuyuko ng ulo? Hindi nais ng Diyos ang pagkamatay ng makasalanan ni ang pagkaaba ng kanyang nilalang. Mahal ng Diyos ang mga tao, mahal niya ang lahat at hindi lamang ang maliliit na may-ari ng lupa sa Juda na nababalisa dahil sa kanilang pananim. Mahalaga din sa kanya ang mga manggagawa at mga alipin ng maliliit na mga may-lupang ito. Malinaw ang hinihingi ng Diyos: pagkakatag sa mga tanikala ng kawalang-katarungan at pakikibahagi sa lahat.

Pagkalag sa mga tali ng pamatok. Masusulyapan dito ang malaking pagsisikap na hinihingi sa lahat para wakasan ang lahat ng uri ng pang-aalipin. Mula sa maliliit na pribilehiyong pinag-aagawan ng mga kasamang manggagawa hanggang sa mga batas na nagpapanatili sa gipit na kalagayan ng mga grupo. Sirain ang pamatok na iniaatang ng mga lalaki sa kani-kanilang

³ “Bakit pa kami nag-aayuno,” tanong nila,
 “samantalang di mo man lang iyon nakikita?
 Nagpapakasakit kami ngunit di mo napapansin.”
 Ngunit, tingnan ninyo, sa araw ng inyong ayuno,
 wala kayong pinalalampas na pagkakataon
 at pinipilit gumawa ang lahat ninyong trabahador.

⁴ Oo, nag-aayuno nga kayo
 pero nauuwi naman sa away at pagtatalo,
 at pagsusuntukan ng mga kamao ng kasamaan.

Hindi ang klase ng inyong pag-aayuno ngayon
 ang makapagpaparinig ng inyong tinig sa itaas.

⁵ Ganito ba ang ayunong kinalulugdan ko,
 isang araw para magpakumbaba ang tao?

Pagtungo na lamang ba ito gaya ng tambo
 at paggamit ng sako at abo?

Ito ba ang tinatawag mong pag-aayuno
 na isang araw na kalugud-lugod kay Yawe?

⁶ Di ba’t ito ang ayunong kinalulugdan ko:
 lagutin ang tanikala ng kawalang-katarungan,
 at kalagin ang mga tali ng pamatok;
 palayain ang mga api, at wasakin ang lahat ng pamatok;

⁷ ibahagi ang iyong pagkain sa nagugutom,
 patuluyin ang mga dukhang walang masilungan,
 damitan ang nakikita mong hubad
 at huwag talikuran ang sarili mong dugo at laman.

⁸ At parang umagang magbubukanliwayway ang iyong liwanag,
 at ang paggaling mo’y agad na lilitaw.

Ang pagkamatuwid mo’y mangunguna sa iyo,
 Luwalhati ni Yawe ang tanod sa likod mo.

⁹ Tatawag ka at tutugunin ni Yawe,
 sisigaw ka at sasabihin niyang “Narito ako.”

asawa, hanggang sa mga alitan ng magkakapwa-tao na walang may gustong gumawa ng unang hakbang.

Pagwasak sa lahat ng pang-aalipin. Hindi sapat ang “pagbabalik-loob” sa Diyos “mula sa puso”; naganap ang pagbabago kasabay ng pagbabago ng mga tao at institusyon. Dahil ginagawa tayo ng mga ito na kabahagi sa mga kawalang-katarungan at kasalanan ng lipunang ating ginagalawan. Di-mabilang na mga kasalanan: katiwalian, pagbibili ng sarili, karahasan ang bunga ng kolonyalismo at ng kalakip nitong dependensiyang ekonomiko at kultural.

Pakikibahagi sa nagugutom. At iyon sa pandaigdigang antas ay iisa, ang kaisa-isang Adan na ang ulo ay si Kristo.

Ang liwanag mo’y mamimitak na parang umaga. Nakikita natin ang mga lider ng mga bansa na nagtitipon, nag-uusap at nag-aaral para malutas ang malulubhang problema ng sangkatauhan. Ngunit walang liwanag na sumisikat. Alam natin na ang pananaliksik ng isang siyentipiko ay hindi tuwirang humahantong sa mga dakilang pagkatuklas. Sa halip, kadalasa’y bigla na lamang natatagpuan ang solusyon kung saan hindi inaasahan. Ganito rin ang mga problema ng tao: walang magawa ang mga teoretikong solusyon. Ngunit may matatagpuang di-inaasahang mga pamamaraan kung tatanggapin ng bawat bansa at bawat panig ng lipunan na *magbahagi at lumayo sa pani-niil.*

Kung aalisin mo sa iyong piling ang pamatok,
ang nandudurong daliri at masasakit na salita,
¹⁰ kung magmamalasakit ka para sa nagugutom
at bibigyang-ginhawa ang mga api,
ang liwanag mo'y magniningning sa karimlan,
ang iyong gabi'y matutulad sa katanghaliang-tapat.

¹¹ Lagi kang papatnubayan ni Yawe,
bibigyang-ginhawa sa mga tigang na lugar.
Palalaksin niya ang iyong mga buto,
matutulad ka sa harding husto sa dilig,
tulad ng bukal na laging may tubig.

¹² Muling itatayo ang dati ninyong mga guho,
ibabangon ang matatandang pundasyon;
tatawagin kang Tagapagkumpuni-ng-Sirang-Pader,
ang Tagapag-ayos-ng-mga-bahay-na-giba.

¹³ Kung ihihinto mo ang paglapastangan sa
Araw ng Pahinga
at paggawa ng tanang magustuhan sa aking
araw na banal,
kung tatawagin mong Kalugud-lugod ang
Araw ng Pahinga
at Kapita-pitagan ang banal na araw ni Yawe,
kung ipagpipitagan mo iyon
sa di pagpunta sa iyong mga lakad,
sa di paggawa ng balanang magustuhan,
at di pagsasalita ng walang kabuluhan –
¹⁴ kung gayo'y liligaya ka kay Yawe,
sa kaitaasa'y matagumpay kang manganga-
bayo
at magpipiging sa pamana ni Jacob na iyong
ama
pagkat bibig nga ni Yawe ang nagsalita.

Salmo ng penitensya

59 ¹ Hindi nga napakaikli ng bisig ni Yawe
upang hindi makapagligtas;
ni napakabingi ng kanyang mga tainga
upang hindi makarinig.

² Ngunit ang mga kasamaan ninyo ang nag-
lalayo sa inyo sa inyong Diyos. Dahil sa inyong
mga kasalanan, nagtakip siya ng mukha upang
hindi kayo marinig.

³ Tigmak sa dugo ang inyong mga kamay, at
ng kabuktutan ang inyong mga daliri, kasinu-
ngalingan ang namumutawi sa inyong mga labi,
kabulaanan ang ibinubulung-bulong ng inyong
dila.

⁴ Walang katarungan ni katotohanan sa kani-
lang mga usapin; sumasandig sila sa wala at

nagsisinungaling, ipinagbubuntis ang kagulu-
han at ipinanganganak ang kasamaan.

⁵ Mga itlog ng ahas ang kanilang nililimliman,
at sapot ng gagamba ang hinahabi; mamama-
tay ang kumain ng kanilang mga itlog, at sa
bawat itlog na mabasag ay ahas ang lalabas.

⁶ Hindi mahahabing damit ang kanilang si-
nulid. Walang sinumang matutulungan ang ka-
nilang mga gawa; masama ang kanilang mga
gawa at karahasan ang nasa kanilang mga
kamay.

⁷ Mabilis ang kanilang mga paa sa kasa-
maan, nagdudumali sa pagbubuhos sa dugo ng
walang-malay; masama ang kanilang mga
balak, at sa kanilang mga dinaraan, lagim,
gulo at pagkawasak ang naiwan.

⁸ Wala silang alam sa kapayapaan,
walang katarungan ang kanilang mga daan;
gumawa sila ng liku-likong mga landas,
at ang lumalakad doo'y walang kapayapaan.

⁹ Kaya katarungan sa ami'y malayo
at ang pagkamatuwid sa ami'y di umaabot.
Naghintay kami ng liwanag, ngunit pawang
karimlan;

ng kaliwanagan, ngunit lumakad kami sa
dilim.

¹⁰ Sinasalat namin ang pader tulad ng bulag,
nangangapa tulad ng mga walang mata.

Kami'y nadarapa sa katanghaliang-tapat na
parang takipsilim,

at kami ay patay sa gitna ng aming kasa-
lanan.

¹¹ Lahat kami'y umuungol na parang mga
oso,

tumataghoy na parang mga kalapati.

Naghintay kami ng katarungan, ngunit wala; ng pagliligtas, ngunit malayo pa rin sa amin.

¹²Pagkat labis kaming nagkasala sa harap mo,

saksi laban sa amin ang aming mga sala. Inaamin namin ang aming mga pagsuway, at nababatid ang aming mga pagkakasala.

¹³Pinagtaksilan nami't pinaghimagsikan si Yawe;

lumayo kami sa aming Diyos, nagbalak ng karahasa't paghihimagsik, nag-isip at nagbubulong ng kasinungalingan mula sa puso.

¹⁴Pinalayas ang katarungan, nanatiling malayo ang batas; ang katotohana'y nadapa sa liwasan, at di nakapasok ang matuwid.

¹⁵Pinabayaan ang katotohanan, at pinag-uusig ang lumalayo sa masama.

Kumilos ang Panginoon

• Nakita ito ni Yawe, at masama sa kanyang paningin

na wala na ang katarungan.

¹⁶Nakita niya na wala isa man, nangilabot siya na wala isa mang kumikilos kaya lumaban siya para sa kanyang sarili

at ang kanyang katarungan ang umalalay sa kanya.

¹⁷Ibinaluti niya sa dibdib ang Katarungan, at sa ulo'y ang helmet ng Kaligtasan, isinuot ang damit ng Paghihiganti at ibinalabal ang kapa ng Paninindigan.

¹⁸Susuklian niya ang halaga ng mga gawa - poot sa kanyang mga kaaway, ganti sa kanyang mga kalaban.

¹⁹Ipaggpipitagan ng mga nasa Kanluran ang Ngalan ni Yawe

at ng mga nasa Silangan ang kanyang Kaluwalhatian

pagkat darating siyang tulad ng pinigil na baha

na itinataboy ng hininga ni Yawe.

²⁰Subalit darating siya bilang Manunubos sa Sion at sa mga taga-Jacob na nagsisisi sa kanilang mga sala, wika ni Yawe.

²¹Sa ganang akin, ito ang aking pakikipag-tipan sa kanila, sabi ni Yawe. Ang aking espiritu na sumasainyo, at ang aking mga salita na inilagay ko sa inyong bibig ay hindi kailanman lilisan sa inyong bibig ni sa bibig ng inyong mga anak o ng inyong mga inapo mula ngayon at magpakailanman, wika ni Yawe.

Sumisikat sa iyo ang Luwalhati ni Yawe

60

• ¹Bumangon ka, mangingning, pagkat dumating na ang iyong liwanag. Ang kaluwalhatian ni Yawe sa iyo ay sumisikat.

²Masdan, nababalot pa ng dilim ang lupa, at ng makapal na ulap ang mga bayan.

Ngunit sumisikat si Yawe sa iyo, at lumilitaw sa iyo ang kanyang kaluwalhatian.

³Lumalakad ang mga bansa sa iyong liwanag, at ang mga hari sa ningning ng iyong bukanliwayway.

• **59.15** *Inilalahad si Yawe bilang isang mandirigma tulad sa 63:1. May mga sandata siya na nararapat sa kanyang paghahari:*

- Katarungan. Ang ibig sabihin nito'y ang lakas ng Diyos na dumarating para maggawad ng katarungan sa lupa.

- Kaligtasan. Ito ang ganap na pagpapalaya sa tao para maging banal.

- Sigasig. Ito ang selosong pag-ibig ng Diyos para sa mga tapat sa kanya.

Babanggitin sa Aklat ng Karunungan ang mga salitang ito sa 5:17 at pati ni Pablo sa Ef 6:14.

• **60.1** Pinagmamasdan ng propeta ang hamak na Jerusalem na bahagya lamang nakababangon sa

pagkawasak. Bigla itong pinagbabagong-anyo sa liwanag ng Jerusalem sa hinaharap, puno ng mga yaman ni Yawe ang lunsod na magiging asawa ng Panginoon.

Doon magkakatotoo ang lahat ng minimithi ng sangkatauhang dinalisay at tinipon sa liwanag ng Diyos (tingnan Pag 21). Doon magkakaroon ng kaganapan ang lahat ng inaasam ng sangkatauhan.

Nakatuon ang mga pangakong ito sa mga hantunang dapat pagtuunang-pansin ng Iglesya. Nasa kanya at sa kanya dapat matipon ang lahat ng tunay na yaman ng sangkatauhan: pananampalataya, pang-unawa, kapatiran.

"Itunghay ang iyong ulo, O Jerusalem. Masdan ang makapal na taong nagtatayo at naghahanap. Sa mga laboratoryo at mga paaralan, sa mga disyerto

⁴Tumingin ka at masdan ang paligid:
nagtitipon silang lahat at dumarating sa iyo –
ang mga anak mong lalaki mula sa malayo,
ang mga anak mong babaeng kinakalong.

⁵Magliliwanag ang mukha mo sa tanawing ito;
kakaba-kaba ang iyong puso at mapupuspos ng ligaya.
Dadalhin sa iyo ang yaman ng dagat,
darating sa iyo ang yaman ng mga bansa.

⁶Matatabunan ka ng napakaraming kamelyo,
mga batang kamelyo ng Madian at Efa.
Darating ang lahat ng taga-Saba,
may dalang ginto at insenso,
at ipinapahayag ang papuri kay Yawe.

⁷Titipunin sa iyo ang lahat ng kawan ng Kedar,
mapapasaiyo ang mga lalaking tupa ng Nebayot
para maging kalugud-lugod na hain sa aking altar
pagkat pagagandahin ko ang luwalhati ng aking Bahay.

⁸Sino ang mga iyon na lumilipad na parang ulap,
parang mga kalapating pauwi sa kanilang mga pugad?

⁹Ah, mga barko ang mga iyon,
at nasa unahan ang mga barko ng Tarsis
pagkat sa akin na ngayon umaasa ang mga pulo,
dala nila ang iyong mga anak buhat sa malayo,
taglay ang kanilang ginto at pilak
para sa Ngalan ni Yaweng iyong Diyos,
ang Banal ng Israel –
pagkat ikaw ay niluwalhati niya.

¹⁰Itatayong muli ng mga dayuhan ang iyong mga pader,
paglilingkuran ka ng kanilang mga hari.
Pagkat kung sa galit ko ma'y hinampas ka,
sa kabutihang-loob nama'y kahahabagan kita.

¹¹Magiging laging bukas ang iyong mga
pintuan,
hindi isasara sa araw at gabi
upang tanggapin mo ang yaman ng mga
bansa

sa pangunguna ng kanilang mga hari.
¹²Pagkat lilipulin ang bansa o kaharian
na di maglilingkod sa iyo.

Oo, ang bansang ito'y wawasakin!

¹³Darating sa iyo ang luwalhati ng Lebanon,
ang pino, gayundin ang sipres at agoho,
upang palamutihan ang aking santuwaryo
at bigyang-luwalhati ang tuntungan ng paa
ko.

¹⁴Nakayukong darating ang mga anak ng
mga naniil sa iyo;

*at sa mga pabrika, sa napakalawak na larangan ng
lipunan.*

*Nakikita mo ba ang lahat ng taong ito na nagpu-
punyagi? Lahat ng ito – sa sining, sa siyensiya at
pilosopiya – para sa iyo ang lahat ng ito! Tayo na,
iunat ang iyong mga braso at buksan ang iyong puso*

*at tanggapin gaya ng iyong Panginoong Jesus ang
dagsang ito ng nag-uumapaw na sigla ng tao. Tang-
gapin ang dagtang ito sapagkat kung wala ang
binyag nito, malalanta kang walang mithiin, parang
bulaklak na walang tubig. At ingatan mo ito sapag-
kat kung wala ang araw mo, mangangalat ito sa mga
baog na sanga” (Teilhard de Chardin).*

magpapatirapa sa harap mo ang lahat ng sa iyo ay humamak.

Tatawagin ka nilang Lunsod ni Yawe, ang Sion ng Banal ng Israel.

¹⁵Pinabayaan ka man, kinamuhia't iniwasan,

gagawin kitang dangal na walang hanggan at kaligayahan ng lahat ng salinlahi.

¹⁶Sususuhin mo ang gatas ng mga bansa, aarugain ka sa dibdib ng mga hari.

Makikilala mong ako si Yawe, ang iyong Tagapagligtas, ang iyong Manunubos, ang Lakas ni Jacob.

¹⁷Sa halip na tanso, dadalhan kita ng ginto; pilak, sa halip na bakal; sa halip na kahoy, dadalhan kita ng tanso; bakal, sa halip na kahoy.

Sa halip na mga katiwala, magkakaroon kayo ng kapayapaan;

ng katarungan sa halip na mga mapaniil na kapatás.

¹⁸Di na maririnig ang karahasan sa iyong lupain,

ni guho o pagkawasak sa iyong mga hangganan.

Tatawagin mong Kaligtasan ang iyong mga pader

at Pagpupuri ang iyong mga pintuan.

¹⁹Hindi na ang araw ang magiging liwanag mo sa maghapon,

ni ang ningning ng buwan ang tatanglaw sa iyo.

Sapagkat si Yawe ang walang hanggang liwanag mo,

at ang iyong Diyos ang luwalhati mo.

²⁰Hindi na lulubog ang iyong araw, ni matutunaw pa ang iyong buwan pagkat si Yawe ang walang hanggan mong liwanag

at magwawakas ang mga araw ng iyong pagluluksa.

²¹Magiging matuwid ang buo mong bayan, aariin nila magpakailanman ang lupa - sila ang usbong ng aking itinanim, ang gawa ng aking mga kamay para sa aking ikaluluwalhati.

²²Ang pinakakaunti sa inyo ay magiging sanlibo,

ang pinakamaliit ay magiging malakas na bansa.

Ako si Yawe,

aapurahin ko itong gawin sa takdang panahon.

Sumasaakin ang Espiritu ng Diyos

61

- ¹Sumasaakin ang Espiritu ng Panginoong Yawe, sapagkat itinalaga ako ni Yawe upang ihatid ang mabuting balita sa mga dukha. Sinugo niya ako upang pagalingin ang pusong sugatan, upang ipahayag ang kalayaan sa mga itinapon at ang pagpapalaya sa mga bilanggo;
- ²upang ipahayag ang taon ng kabutihang-loob ni Yawe at ang araw ng paghihiganti ng ating Diyos;

• **61.1** Inaalaala ng propeta ang misyong tinanggap niya sa Diyos, ipahayag sa mga Judiong unang nakabalik sa Jerusalem na pagpapalain ng Diyos ang kanilang mga pagsisikap. Muling itatayo ang mga guho: mas malaking bilang ng mga kapatid ang mag-sisiwi mula sa mga bansang kanilang kinatapunan; dapat magtiyaga ang mga nag-aalinlangan o nasisiraang-loob sapagkat agad na darating ang Diyos upang dalawin ang kanyang bayan.

Sa pagsasalita sa sinagoga ng Nazaret, binasa ni Jesus ang tekstong ito at sinabi: "Isinakatuparan ito ngayon"(Lc 4:21). At sinabi ng mga nakarinig sa kanya: "Dinalaw ng Diyos ang kanyang bayan."

Ngunit tayo ngayo'y nagtatanong: Kung dinala rito ni Kristo ang kaligtasan ng Diyos, dalawampung dantaon na

ang nakararaan, bakit maraming tao pa ang naghihintay ng *magandang balita* ng kanilang paglaya?

Dahil isang binhi ang Ebanghelyo at hindi ang agad-agad na pagbabago ng mundo ang hatid ng Muling Pagkabuhay. Kung nagkaroon ng labinlimang dantaong paghahanap at pagsubok ang mga Judio bago dumating ang kanilang Tagapagligtas, paano makakamit ng ibang mga bayan ang ganap na kapayapaan ng Kaharian ng Diyos kung hindi muna sila magdaraan sa malalaking pagsubok bago muling dumating si Kristo? Labis na ngang pagpapala ang makapiling natin siya at *sumasaatin ang Espiritu niya*.

Magpagaling, mang-aliw; pabango at bulaklak; puspos tayo ng kaligayahan dahil sa pagdating ng Diyos sa kanyang bayan; walang takot ni pagkabagot na napakalimit ay nasa puso ng mga gawaing panrelihiyon.

³upang aliwin ang lahat ng nagluluksa;
upang lagyan sila ng kuwintas na bulaklak sa halip na abo,
ng langis ng kagalakan sa halip ng pagluluksa,
ng damit ng pagpupuri sa halip ng kawalang-sigla.

Tatawagin silang mga punungkahoy ng katarungan na itanim ni Yawe para sa kanyang ikaluluwalhati.

⁴Itatayo nilang muli ang matatandang guho, muling ititindig ang mga lugar na matagal nang salanta,

muling itatatag ang mga lunsod na wasak, matagal nang wasak sa mga sali't salinlahi.

⁵Mga dayuhan ang magpapasol sa inyong mga kawan, mga banyaga ang gagawa sa inyong mga bukid at ubasan.

⁶At tatawagin kayong mga pari ni Yawe, pangangalanang mga tagapaglingkod ng ating Diyos. Kakain kayo mula sa kasaganaan ng mga bansa at ipagmamalaki ang kanilang mga kayamanan.

⁷Ibayong kahihyan ang tinamo ng aking bayan,

kadustaan ang naging bahagi nila;

ibayong bahagi ang mapapasakanila sa kanilang lupain;

bibigyan ko sila ng ligayang walang hanggan.

⁸Pagkat akong si Yawe ay nagmamahal sa katarungan, namumuhi sa pagnanakaw at paniniil. Ibigay ko ang karampatan nilang gan-timpala at makikipagtipan sa kanila sa habang panahon.

⁹Makikilala sa mga bansa ang kanilang lahi, at sa mga bayan ang kanilang mga anak.

Lahat ng makakikita'y kikilanlin sila na isang liping pinagpala ni Yawe.

¹⁰Lubusan akong nagagalak kay Yawe, ang kaluluwa ko'y naliligayahan sa aking Diyos,

pagkat dinamtan niya ako ng pagliligtas, binalabalan ng katarungan,

tulad ng lalaking ikinakasal na suot ang kanyang turban,

tulad ng babaeng ikinakasal na suot ang kanyang mga alahas.

¹¹Pagkat kung paanong pinasisibol ng lupa ang kanyang mga supling, at pinatutubo ng hardin ang mga inihasuk dito,

gayundin pasisibulin ni Yaweng Panginoon ang katarunga't pagpupuri sa harap ng lahat ng bansa.

Kalulugdan ka ng iyong Diyos

62 • ¹Alang-alang sa Sion, di ako magsa-sawalang-imik,

alang-alang sa Jerusalem, di ako manana-himik,

hanggang maningning na sumikat ang kanyang katarungan

at parang sulong magliyah ang kanyang pagliligtas.

²Makikita ng mga bansa ang katarungan mo at ng lahat ng hari ang kaluwalhatian mo.

Tatawagin ka sa isang bagong pangalan na ipapahayag ng bibig ni Yawe.

³Ikaw ay magiging kahanga-hangang korona sa kamay ni Yawe,

isang pangmaharlikang alahas sa kamay ng iyong Diyos.

⁴Hindi ka na tatawaging *Ang Iniwan*,

ang lupain mo'y di na tatawaging *Ang Pina-bayaan*,

ngunit tatawagin kang *Aking Kinalulugdan* at ang lupain mo'y *Ang Ikinasal*.

Pagkat kalulugdan ka ni Yawe

at ang lupain mo'y ikakasal.

• **62.1** Maiuukol dito ang sinabi tungkol sa kabanata 60. Sa isang nababagong paraan, inuulit ng tulang ito ang sinabi tungkol sa darating na Jerusalem sa 4:2 at sa mga kabanata 40-55.

Ang Jerusalem, permanenteng siyudad ng mga anak ng Diyos, asawa ng Panginoon, tigib ng kanyang yaman, at binibigyang-lugod ang kanyang Diyos. Bakit maraming beses tayong pinaaalalahanan ng Diyos tungkol sa mga kababalaghang hindi pa nagkakatotoo?

- Para manatili tayong umaasa sa gitna ng mga pagsubok at panahong walang katiyakan (kaya binibigyang-sigla tayo ni Pablo sa Roma 8:16). At sa

pagkakataong lumalabas na mabuti ang mga bagay-bagay at puno tayo ng makalupang pag-asa, ang pananaw ding iyon ang dapat tumulong sa atin na makalayo sa lahat ng ito, sa pagkaalam na may higit pang mabuting naghihintay sa atin.

- Sa kabilang dako naman, narito na ang makalangit na Jerusalem. Ibinigay na sa kanya na sumapi sa Iglesya ang mga pagpapalang ipinangako kay David na kababanggit pa lamang natin. Tinatamasa na nila ang mga iyon sa pagtanggap nila ng mga kaloob ng Espiritu Santo (tingnan Gawa 13:34). Inaanyayahan tayo ng mga pahinang ito na makita ang pag-gawa ng Diyos sa daigdig sa pamamagitan ng Iglesya.

⁵ Kung paanong pinakakasalan ng binata ang dalaga,
gayon ka rin pakakasalan ng gumawa sa iyo;

at kung paanong ikinalulugod ng nobyo ang nobya,
gayon ka rin ikalulugod ng iyong Diyos.

Aani ang naghahasik

⁶ Naglagay ako ng mga tanod sa mga pader mo, O Jerusalem,
maghapo't magdamag silang di mananahimik.

Kayong mga tagapagpaalala ni Yawe,
huwag kayong tumigil, ⁷ at huwag din ninyo siyang tigilan
hanggang maitayo niya ang Jerusalem
at magawa itong dangal ng daigdig.

⁸ Isinumpa ni Yawe sa kanyang kanang kamay
at sa kanyang malakas na bisig:

“Kailanma'y di ko na ibibigay ang iyong trigo sa iyong mga kaaway,
ni ang mga dayuha'y iinom pa ng bagong alak
na iyong pinagpagalan.

⁹ Ngunit sila mismong nag-aani ng trigo ang kakain nito
at magpupuri kay Yawe;
sila mismong namimitas ng ubas ang iinom nito
sa mga pasilyo ng aking santuwaryo.”

¹⁰ Magsidaan, magsidaan sa mga pintuan!
Ihanda ang daan ng bayan,
itayo, ayusin ang daan,
linisin, alisan ng bato;
maglagay ng bandila sa itaas para sa mga bayan.

¹¹ Ipinahayag ni Yawe hanggang sa dulo ng daigdig:
“Sabihin sa Dalagang si Sion -

Tingnan mo, dumarating na ang iyong Taga-pagligtas!

Dala niya ang gantimpala ng kanyang tagumpay,

nangunguna sa kanya ang mga samsam.”

¹² Sila'y tatawagin nilang Ang Banal na Bayan,
Ang mga Tinubos ni Yawe;
at ika'y tatawaging Ang Inalagaan,
Ang Lunsod na Hindi na Pinabayaan.

Ba't pula ang damit mo?

63

¹ Sino itong dumarating galing sa Edom,
galing sa Bosra, nakadamt ng pula?
Sino itong nakadamt nang maringal,
at taas-noong lumalakad?
“Ako ang nangungusap ng katarungan,
makapangyarihan para magligtas.”

• **63.1** Damhin ang mabangis na ganda ng tulang ito. Sinamantala ng kalapit na bayan ng Edom ang pagkawasak ng Jerusalem. Nakisama sila sa mga mangwawasak at nakibahagi sa pananamsam. Kaya naging sapat ang simpleng pagbanggit sa pangyayaring iyon para pukawin sa mga Judío ang paghahangad na maghiganti. Hinangad nga ng mga propeta ang pagkawasak ng isang bansang lantaran ang kasalanan at walang anumang misyon sa mga plano ng

Diyos. Nalalahad sa tulang ito na para bang ang Diyos mismo ang nagsasalaysay ng kanyang tagumpay laban sa mga bayang pagano.

Nagkaroon ng ibang matalinhagang kahulugan ang tulang ito para sa mananampalataya pagkaraan ni Kristo: si Kristong tigmak ng sariling dugo (tingnan Pag 19:13) ang nakikita nila sa katauhan ng bayani. Ito ang tunay na tagumpay ng Diyos at ang kanyang paraan ng pagpapanumbalik sa katarungan.

² Bakit damit mo'y simpula
ng suot ng mga nasa pisaan ng ubas?

³ "Mag-isa akong nagpisa ng ubas,
walang kasama isa man sa aking bayan;
pinisa ko sila sa aking galit,
at tinapakan sa aking poot,
nagtalsikan sa damit ko ang kanilang katas
at minantsahan ko ang buo kong kasuutan.

⁴ Pagkat ipinasya ko ang araw ng paghihiganti,
at sumapit na ang taon ng aking pagtubos.

⁵ Tumingin ako at wala isa mang kumilos,
nagulat ako at wala isa mang umalalay
kaya lumaban ako para sa aking sarili
at ang aking galit ang umalalay sa akin.

⁶ Tinapakan ko ang mga bayan sa aking galit,
pinisa sila sa aking poot,
at ibinuhos sa lupa ang kanilang katas."

Punitin mo ang langit at manaog ka

• ⁷ Aawitin ko ang mga kagandahang-
loob ni Yawe, at pupurihin siya sa kan-
yang mga kahanga-hangang gawa, alin-
sunod sa lahat ng kanyang ginawa para sa
amin, sa kanyang malaking kabutihan sa
angkan ng Israel, sa kanyang masaga-
nang habag at kabutihang-loob.

⁸ Pagkat sinabi niya: "Tunay ngang sila
ang aking bayan, mga anak na sa aki'y
hindi magtataksil." Kaya siya'y naging
Tagapagligtas nila ⁹ sa lahat nilang kagipi-
tan.

Hindi isang sugo o anghel kundi siya
mismo ang nagligtas sa kanila. Sa kan-
yang pag-ibig at awa, sila'y tinubos niya,
binuhat niya sila at pinasan sa lahat ng
nagdaang panahon.

¹⁰ Gayunma'y naghimagsik sila at pina-
mighati ang kanyang Banal na Espiritu.
Kaya sila'y naging kaaway niya, at siya
mismo ang lumaban sa kanila.

¹¹ Nang magkagayo'y naalala ng kan-
yang bayan ang mga araw na lumipas,

ang mga araw ni Moises: Nasaan siya na
sa dagat ay nagtawid sa pastol ng kan-
yang kawan?

Nasaan siya na naglagay ng kanyang
Banal na Espiritu sa kanilang piling, ¹² na
nagsugo sa kanyang kapangyarihan
upang samahan si Moises, at naghati sa
tubig sa harap nila kaya siya'y nabantog
magpakailanman?

¹³ Siya na sa kalaliman ay umakay sa
kanilang parang kabayo sa ilang at hindi
sila nabuwal. ¹⁴ Tulad ng mga bakang
lumulusong sa kapatagan, inakay sila ng
Espiritu ni Yawe sa kanilang kapahinga-
han. Ganito mo pinatnubayan ang iyong
bayan, at ika'y natanyag.

¹⁵ Tumungo ka mula sa langit, tumung-
hay mula sa iyong banal at maluwalhating
tirahan. Nasaan ang iyong paninindigan
at lakas, ang mahabagin mong puso't
kalooban? Hanggang kailan ipagwa-
walang-bahala ang aming paghihirap?

¹⁶ Ikaw ang aming Ama bagamat hindi
kami nakikilala ni Abraham, at hindi

• 7. *Isang salmo ng paghingi ng tawad kay Yawe ang talata 63:7-64. Ginugunita ang mga kabalaghan ng nakaraan, at ipinahahayag naman ang balisang pag-asam sa mga bagong pagpapala.*

Bigyan ng tanging pansin ang 63:19-64:3 na saka pa lamang mauunawaan bilang isang pagtawag sa pagdating ni Kristo.

kinikilala ng Israel. Ngunit ikaw, Yawe, ang aming Ama, mula pa noong una ikaw na ang aming Manunubos – ito ang Pangalan mo.

¹⁷Bakit mo kami pinabayaang humiwalay sa iyong mga daan? Bakit mo pinabayaang tumigas ang aming puso kung kaya nawalan kami ng pitagan sa iyo? Magbalik ka alang-alang sa iyong mga lingkod, sa mga tribu ng iyong pamana.

¹⁸Bakit nasakop ng bayang tampalasan ang iyong santuwaryo? Bakit iyon nawasak ng aming mga kaaway?

¹⁹Napakatagal nang kami'y natulad sa mga di mo pinamumunuan, tulad ng mga di tinatawag sa iyong pangalan.

64 ¹Ah, punitin mo nawa ang kalangitan at manaog ka! Matutunaw sa harap mo ang mga bundok.

²Kung paanong pinagliliyab ng apoy ang mga siit o pinakukulo ang tubig, gayon mo ipakilala ang iyong pangalan sa iyong mga kaaway, at papanginigin ang mga bansa sa harap mo. Kapag gumawa ka ng mga kahanga-hangang bagay na hindi namin inaasahan, nananaog ka at natutunaw ang mga bundok sa harap mo.

³Mula pa noo'y wala pang sinumang nakarinig, walang taingang nakarinig, walang matang nakakita sa sinumang diyos liban sa iyo na gumagawa para sa mga umaasa sa iyo.

⁴Tinutulungan mo ang mga gumagawa ng tama at ang mga umaalaala sa iyong mga daan. Ngunit nagagalit ka kapag sila'y nagkakasala. Paano kami ngayon maliligtas?

⁵Lahat kami'y naging tulad ng taong marumi, lahat ng mabubuti naming gawa ay naging parang maruruming damit, lahat kami'y nalantang parang dahon, palayong inilipad ng aming mga pagkakasala gaya ng hangin.

• **65.1** *Inihahayag ng mga kabanata 65-66 ang paghuhukom ni Yawe sa lupa. Lilikha siya ng bagong langit at bagong lupa kung saan makadarama ng kaligayahan ang kanyang mga lingkod.*

⁶Wala isa mang tumatawag sa iyong pangalan, wala isa mang pumupukaw sa sarili upang ikaw ang panghawakan. Sapagkat itinago mo sa amin ang iyong mukha, ipinagkaloob kami sa kapangyarihan ng aming mga pagkakasala.

⁷Gayunma'y ikaw, O Yawe, ang aming Ama, kami ang putik at ikaw ang magpapalayok; lahat kami'y gawa ng iyong kamay.

⁸Huwag lubhang magalit, O Yawe, ni tandaan sa habang panahon ang aming mga kasalanan. Sige na naman, tingnan mo kaming lahat na iyong bayan. ⁹Naging ilang ang mga banal mong lunsod, naging ilang ang Sion, ulilang pook ang Jerusalem.

¹⁰Tinupok ng apoy ang aming banal at maringal na templo kung saan ka pinuri ng aming mga ninuno. Ngayo'y guhong lahat ang aming ikinalulugod.

¹¹Hindi ka ba matitinag, O Yawe, sa harap ng lahat ng ito? Labis mo pa ba kaming parurusahan sa iyong pagsasawalang-imik?

Sagot ng Diyos

65 • ¹Hinanap ako ng mga hindi nagtatanong tungkol sa akin; natagpuan ako ng mga hindi naghanap sa akin. Sinabi ko sa isang bansang hindi tumatawag sa aking pangalan: "Narito ako, narito ako!"

²Magha-maghapon kong iniuunat ang aking mga kamay sa isang mapaghimagsik na bayang lumalakad sa daang di mabuti at sumusunod sa sarili nilang mga balak.

³Ako'y patuloy na harapang iniinis ng bayang ito, na nag-aalay ng mga sakripisyo sa kanilang mga hardin, nagsusunog ng insenso sa mga sagradong bato, ⁴nagtatagpo sa mga libingan at nagpapalipas ng magdamag sa madidilim na lugar, na kumakain ng karne ng

Inihahanda naman ng mga bersikulo 13-34 ang tungkol sa mapapalad at sa kasawiampalad na ipinahahayag sa Lucas 6:20-26.

baboy, at may sabaw ng di-malinis na karne ang kanilang mga palayok.

⁵ Sinasabi nila: “Huwag kang lumapit sa akin pagkat napakasagrado ko at ika’y hindi!” Ang mga ito ay usok para sa aking ilong, apoy na naglalagablab sa buong maghapon. ⁶ Masdan, nakasulat ito sa harap ko: hindi ako manana-himik hangga’t hindi ko sila ganap na napaparusahan nang walang pag-aatubili ⁷ sa mga kasalanan nila at ng kanilang mga ninuno, sabi ni Yawe. Dahil nagsunog sila ng insenso sa mga bundok at nilapastangan nila ako sa mga burol, parurusahan ko sila ayon sa kanilang mga gawa.

Inililigtas ng Diyos at pinagpapala ang mabubuti

⁸ Ito ang sinasabi ni Yawe: Kapag may katas pa ang ubas, sinasabing “Huwag sirain ito” pagkat may pagpapala dito. Gayundin ang gagawin ko sa aking mga lingkod, hindi ko sila wawasaking lahat.

⁹ Magpapasibol ako ng mga bagong supling mula kay Jacob, at ng mga tagapagmana sa aking mga bundok mula kay Juda. ¹⁰ Magiging pastulan ng mga kawan ang Sharon, isang pahingahan naman ng mga baka ang Lambak ng Akor – para sa aking bayang naghahanap sa akin.

¹¹ Ngunit kayong nagsitalikod kay Yawe, kayong lumimot sa aking Banal na Bundok, kayong naghanda ng hapag para kay Suwerte, at nagtagay ng tinimplang alak para kay Kapalaran – ¹² ang tabak ang inyong magiging kapalaran, lahat kayo’y yuyuko para patayin.

Pagkat tumawag ako ngunit di kayo sumagot, nagsalita ako ngunit di kayo nakinig.

Ginawa ninyo ang itinuturing kong masama at pinili ang di ko kinalulugdan.

Ihihiwalay ang mabubuti sa masasama

¹³ “Kaya ito ang sinasabi ni Yaweng Panginoon:

Kakain ang aking mga lingkod
ngunit kayo’y magugutom,
iinom ang aking mga lingkod
ngunit kayo’y mauuhaw,
magagalak ang aking mga lingkod
ngunit kayo’y mapapahiya,

• 17. Walang makapaglalarawan sa Bagong Langit na inilaan ng Diyos para sa atin (Mc 12:18). Ngunit, ikagalak natin ang paglalarawan dito ng propeta sa paggamit ng mga konkretong halimbawang ito. Para sa atin, bahagi ng ating pananampalataya ang kaligayahan ng “kabilang buhay”; ngunit sa panahong iyon, hindi pa ito malinaw maging sa mga

¹⁴ aawit sa galak ang puso ng aking mga lingkod

ngunit kayo’y tatangis sa pighati ng puso at tataghoy sa dalamhati ng espiritu.

¹⁵ Maiiwan sa aking mga hinirang ang inyong pangalan at ang alaala ng inyong kamatayan bilang sumpa: Ngunit bibigyan ni Yawe ng bagong pangalan ang kanyang mga lingkod. ¹⁶ Tatanggap ng pagpapala mula sa Diyos ng katotohanan ang sinuman sa lupain na naghahangad nito; manunumpa sa Diyos ng katotohanan ang sinuman sa lupain na manunumpa. Sapagkat malilimot ang mga nagdaang ligalig, at hindi ko na makikita pa ang mga iyon.

Bagong langit at bagong lupa

• ¹⁷ Lumilikha ako ngayon ng bagong langit at bagong lupa, at ang mga dating bagay ay hindi na magugunita ni sasagi pang muli sa isip. ¹⁸ Magalak kayo at malugod magpakailanman sa aking nililikha, sapagkat nililikha ko ang Jerusalem upang maging *Kagalakan* at ang kanyang bayan upang maging *Kaluguran*. ¹⁹ Magagalak ako sa Jerusalem at malulugod sa aking bayan.

Wala nang maririnig doong tinig ng pagtangis at pag-iyak. ²⁰ Doo’y wala nang makikitang patay na sanggol na bagong panganak o matandang hindi nakahusto ng kanyang mga taon. Pagkat ang mamamatay na sandaang taong gulang ay ipapalagay na namatay sa kanyang kabataan, at ang sinumang hindi makarating sa edad na sandaan ay ituturing na isinumpa.

²¹ Magtatayo sila ng mga bahay at maninirahan doon, magtatanim ng mga ubasan at kakanin ang mga bunga ng mga iyon. ²² Hindi na sila magtatayo pa ng mga bahay na iba lamang ang maninirahan; hindi na magtatanim at iba lamang ang kakain. Pagkat matutulad sa mga araw ng punungkahoy ang mga araw ng

Judio o sa propeta. Ginantimpalaan ng Diyos ang mga tao habang nasa lupa at minabuti nilang huwag isipin ang kahihinatnan ng mga namatay na, o mamamatay bago dumating ang panahon ng kaligayahan. Ginawa ng Diyos ang lahat upang hindi kaligtaan ng tao ang kanilang mga tungkulin sa lupa sa pagdadahilang hinihintay nila ang “kabilang buhay.”

aking bayan; matagal na tatamasahin ng aking mga hinirang ang gawa ng kanilang mga kamay. ²³Hindi sila magtatrabaho nang walang kabuluhan, hindi sila mag-sisilang ng mga anak para sa kasawiam-palad, sapagkat sila'y magiging isang lahing pinagpala ni Yawe, sila at ang kanilang mga supling.

²⁴Bago pa sila tumawag ay sasagot na ako; samantalang nagsasalita pa lamang sila ay maririnig ko na.

²⁵Magkasalong manginginain ang asong-gubat at batang tupa;

kakain ng dayami ang leon gaya ng baka.

(Para naman sa ahas, alabok ang kanyang kakanin.)

Hindi sila mamiminsala ni mangwawasak sa lahat ng aking banal na bundok," sabi ni Yawe.

Tunay na pagsamba kay Yawe

66 ¹Ito ang sinasabi ni Yawe: Langit ang aking luklukan at lupa ang tuntungan. Kaya nasaan ang itatayo mo para sa akin, at nasaan na ang aking mapagpapahingahan?

²Di ba't lahat ng ito'y gawa ng aking kamay, at akin ang lahat ng ito? – sabi ni Yawe.

Ngunit ang binibigyang-pansin ko'y ang aba at may pusong nagsisisi at may pitagan sa aking salita.

³Nag-aalay ng baka, pumapatay ng tao, naghahandog ng tupa, pinupukpok ang ulo ng aso. Nagdadala sila ng alay na pagkaing butil, sa susunod naman ay dugo ng baboy. Nagsusunog sila ng insenso ngunit iyo'y sa harap ng mga diyus-diyusan. Oo, pinili nga nila ang kanilang mga daan, at ikinalulugod ng kanilang kaluluwa ang mga kasuklam-suklam, ⁴kaya pipiliin ko naman ang pagkainis para sa kanila, pararatingin sa kanila ang kanilang kinatatakutan.

Pagkat tumawag ako ngunit walang sumagot,

nagsalita ako ngunit walang nakinig.

Ginawa nila ang itinuturing kong masama at pinili ang di ko kinalulugdan.

⁵Dinggin ang salita ni Yawe, kayong may pitagan sa kanyang salita. Dahil sa aking Pangalan, kayo'y kinamumuhian ng inyong mga kapatid at kanilang ipinagtatabuyan sa pagsasabing "Ipakita ni Yawe ang kanyang kaluwalhatian, at nang makita namin ang inyong kagalakan." Ngunit sila ang mapapahiya.

⁶Pakinggan ninyo – may ingay na nang-

gagaling sa lunsod, may tinig mula sa Templo! Iyon ang tinig ni Yawe na naniningil sa kanyang mga kaaway.

Pagsilang ng bagong Jerusalem

⁷Bago pa nagdamdam, siya'y nanganak na; bago pa sumakit, siya'y nagluwal na ng sanggol na lalaki.

⁸May nakarinig na ba ng ganito? May nakasaksi na ba ng gaya nito? Maisisilang ba ang isang bayan sa isang araw lamang? Maipanganganak ba ang isang bansa sa isang iglap lamang? Ngunit kasabay ng pagdaramdam ng Sion ay isinilang niya ang kanyang mga anak. ⁹Pinapayagan ko bang maglihi at hindi magsilang? sabi ni Yawe. At magkakaroon ba ng pagsilang kung hindi ko ipinahintulot na maglihi? sabi ni iyong Diyos.

¹⁰Magalak kasama ng Jerusalem, at magsaya lahat kayong nagmamahal sa kanya.

Makiisa sa kanyang kagalakan, lahat kayong nagluluksa sa kanya.

¹¹Pagkat kayo'y sususo at mabubusog sa kanyang mapagkandiling dibdib, iinom at masisiyahan sa dibdib ng kanyang kaluwalhatian.

¹²Pagkat ito ang sinasabi ni Yawe: Padadaluyin kong tulad ng ilog ang kapayapaan sa kanya, padaragsain kong tulad ng baha ang yaman ng mga bansa sa kanya. At kayo'y pasususuhin at kikilikin, at hahaplang-haplusing kalong sa mga tuhod.

¹³Kung paanong inaaliw ng ina ang kanyang anak na lalaki, gayon ko kayo aaliwin.

¹⁴Pagkakita ninyo nito, puso ninyo'y matutuwa;

at katulad ng damo, mga buto ninyo'y mananariwa.

Ipahahayag ang kamay ni Yawe sa kanyang mga lingkod,

at ang kanyang galit sa kanyang mga kaaway.

¹⁵Pagkat dumarating si Yawe sa gitna ng apoy,

parang ipuipo ang kanyang mga karuwahe upang ibsan ang kanyang galit sa pagkapoot at ang kanyang banta sa nagliliyab na apoy.

¹⁶Pagkat huhukuman ni Yawe sa apoy at sa kanyang tabak ang buong sangkatauhan,

at marami ang papatayin ni Yawe.

¹⁷ Ang mga nagpapabanal at naglilinis ng sarili sa pagpunta sa mga hardin at sa pagsunod sa nasa gitna – ang mga kumakain ng karne ng baboy, ahas at daga – ang kanilang mga gawa at balak ay biglang magwawakas, sabi ni Yawe.

Papasok ang mga pagano sa kaharian ng Diyos

• ¹⁸ Darating ako para tipunin ang lahat ng bansa ng bawat wika, at darating sila at masaksihan ang aking kaluwalhatian. ¹⁹ Magsasagawa ako sa kanila ng isang kahanga-hangang bagay: ilan sa mga nalabing buhay sa kanila ang ipadadala ko sa mga bansa – sa Tarsis, Put, Lud, Ros at Mesek, Tubal, at Havan – sa malalayong pulo na hindi pa nakaririnig sa aking katanyagan o nakakikita sa aking kaluwalhatian.

Ipahahayag nila ang aking kaluwalhatian sa mga bansa. ²⁰ Dadalhin nila ang lahat ng inyong kapatid buhat sa lahat ng bansa bilang handog

kay Yawe – sakay sa mga kabayo, karuwahe, kalesa, asno, kamelyo patungo sa aking banal na bundok sa Jerusalem, sabi ni Yawe. Gaya ng pagdadala ng mga Israelita sa kanilang mga haing nasa malilinis na lalagyan sa Bahay ni Yawe. ²¹ At sa kanila man ay pipili rin ako ng magiging mga pari at Levita, sabi ni Yawe.

²² Sinasabi ni Yawe: Gaya ng pananatili magpakailanman sa harap ko ng mga bagong langit at bagong lupang lilikhain ko, gayundin mananatili ang iyong pangalan at lahi magpakailanman.

²³ Tuwing Bagong Buwan at Araw ng Pahing, lahat ng tao'y paririto upang sumamba sa akin, sabi ni Yawe. ²⁴ At sa kanilang paglabas ay makikita nila ang mga bangkay ng mga naghimagsik laban sa akin. Hindi mamamatay ang kanilang mga uod ni masasawata ang apoy ng mga iyon, at magiging kasuklam-suklam sa lahat ng tao.

• **66.18** Pagpapahayag sa araw na sasakupin ni Yawe ang mga bansang pagano na nagkakaisa laban sa kanya, at saka niya ililigtas ang mga ito sa pamamagitan ng pagtitipon sa kanila sa bagong bayan niya. Ilan ang sipi sa biblia na tulad nito, na nagpapahayag ng pangkalahatang pananaw ng pagliligtas ng Diyos “sa lahat ng angkan ng daigdig.” Ipinangako niya ito kay Abraham, ngunit halos hindi ito pinansin ng mga tao sapagkat ang laging sumasagi sa kanilang isip ay hinanakit, pagkamuhi, mga barangay at mga relihiyon.

Pag-ingatang unawain ang ekspresyong “titipunin ko”. Nakita na natin sa Is 6:9 kung paano nagsalita ang mga Judio tungkol sa Diyos sapagkat kumbinsido silang ang Diyos ang namamahala sa lahat. Sa paggawa ninuman ng anuman, sinasabi nilang pinakilos siya ng Diyos para gawin iyon. At sa paggawa naman ninuman ng kung anong masama na sa dakong huli'y gagamitin ng Diyos para sa kanyang mga plano, sinasabi nilang ang Diyos ang nagtulak sa kanila. Ang “titipunin ko” ay nangangahulugan dito ng “magtitipon sila ngunit gagamitin ko sa ikatutupad ng pagliligtas sa aking bayan.”

Nagtitipon ang mga bansa laban sa Jerusalem, gaya

sa panahon ni Senakerib (tingnan Is 31:4-9), at nagapi sila sa mahimalang paraan. Ngunit sa pagkakataong ito, ang mga nalabing saksi sa milagrong ito ang magpapakilala sa tunay na Diyos sa lahat ng dako. Tatanggapin sila sa bayan ng Diyos at makikibahagi sa mga pribilehiyo ng mga Judio (“mula sa kanila'y kukuha ako ng mga pari at mga Levita”). Nagwawakas ang tulâ sa pangitain ng isang mundong ganap nang hinatulan ni Yawe.

– nasa loob ng lunsod ang mga nagtalaga ng sarili sa paglilingkod sa kanya at dumating para sambihin siya sa kanyang templo;

– nasa labas naman ang mga bangkay ng mga nilipol; lagi silang mananatiling tanda ng di-magagap-ing katarungan ng Diyos.

Nakapangingilabot na pangitain! Ngunit walang saysay ang paghahangad nating tumakas sa pag-aakalang baka maging maayos ang takbo ng mga bagay-bagay, at dahil sa napakabuti ng Diyos kaya hindi na niya tayo mahahatulan at maitatakwil sa habang panahon. Tutukuyin ni Jesus ang tekstong ito sa Marco 9:48.